

[Aksel Larsen.]

foretage en realitetsbehandling, og det er muligt, at der under denne realitetsbehandling vil komme synspunkter frem, som den højtærede undervisningsminister ikke har været opmærksom på, men som han sikkert vil tage hensyn til, når folketinget mener, der bør tages hensyn til dem.

Idet jeg på ny gentager, at efter min mening er håndskrifterne det islandske folks folkeejee og burde af Danmark af fri vilje gives til Island, kan jeg altså med disse bemærkninger i princippet tilsige forslagene en velvillig behandling.

Rimstad: Det, der i dag er til behandling i tinget, er forslaget om at afslutte en traktat mellem Danmark og Island, en traktat, hvorefter Danmark som gave skal overlade Island en del af sin egen kulturarv fra fortiden, en del af Den arnamagnæanske Stiftelses håndskrifter. For overhovedet at kunne skaffe frem et rimeligt traktatgrundlag har det været nødvendigt samtidig med traktatudkastet at lægge på folketingets bord et lovforslag til en ændring af Den arnamagnæanske Stiftelses fundats, som er konfirmeret af Frederik den Femte i 1760 og siden ikke er blevet ændret.

Det afgørende spørgsmål, der her rejser sig, er, om en sådan fremgangsmåde er lovlig, og når det er til folketinget, et sådant spørgsmål stilles, bør det formuleres sådan: er et sådant forslag til fundatsændring i strid med grundloven? For det er jo grundloven, folketinget skal respektere i sit lovgivningsarbejde. Om dette, om et sådant forslag er i strid med grundloven, er der i den sidste tid skrevet meget for og imod, både af jurister og lægfolk. Om juraen i sagen skal jeg her ikke udtale mig, for det forekommer mig, at man kan få temaet juridisk udlagt på enhver tænkelig måde, i alt fald på lige så mange måder, som der er partier i folketinget, der spørger.

Jeg vil hellere på vor folketingsgruppes vegne — og vi er i denne sag 6 lægmænd — sige, at sagen efter vor mening ligger så

enkelt, at når staten gennem sin konfirmation i 1760 har udstedt et løfte om at ville overholde givne tilsagn, kan den samme stat ikke, selv i en situation, hvor det for regeringen kan være endog særdeles fristende, bryde de givne tilsagn uden at sætte sin værdighed og sin stilling som bærer af national og international tillid over styr.

Og da staten i dette tilfælde er folketinget — det høje ting, som jeg selv har den ære at være medlem af, og det bør være en ære — vil jeg appellere til denne forsamling om ikke at sætte værdigheden og tilliden til side ved her at handle imod, hvad der efter lægfolks opfattelse er ret. Og ret er i denne sag, at en gave fra vor nation til en anden nation ikke kan gives uden samtykke fra den, der besidder størsteparten af gaven i henhold til en af staten konfirmeret fundats.

Om man alligevel mod besidderen, Københavns universitets protest bortgiver en væsentlig part af håndskrifterne, krænker man ikke alene grundlovens § 73, der tilsiger enhver i landet ejendomsrettens ukrænkelighed, men man reducerer også med virkning langt ind i fremtiden den absolutte værdi, som befolkningen med rette bør kunne tillægge statens givne tilsagn.

Det er påfaldende, og for folketinget meget lidt betryggende, at den højtærede undervisningsminister er gået så langt alene, som tilfældet er, uden at have forhandlet hverken med håndskrifternes ejer, universitetet, eller med folketinget. Jeg synes, at man herved har fået et indtryk af hensynsløshed — eller måske snarere foragt — både over for ejendomsrettens ukrænkelighed, som de radikale jo dog står fast på, og over for det folketing, som trods alt skal godkende den højtærede ministers handlinger.

Jeg vil i denne forbindelse gerne spørge den højtærede minister, hvad grunden er til det hastværk, som denne sag er genstand for. Hvorfor skal der på denne måde sættes trumf på? Hvorfor skal tinget stilles over for det ene fait accompli efter det